

ARA
10
FILLER

A KENYÉR

Új mezőgazdaság

mutatkozik be az idei Országos Mezőgazdasági Kiállításon. A magyar föld kincseit gyűjti egybe ilyenkor minden évben a gazdátársadalom, hogy hatalmas arányú seregszemlén vonultathassa fel az ország fővárosában. Idén ez a seregszemle minden eddigi méretet meghalad. Most nem egyszerű kiállítás ez, hanem a feltámadt új, diadalmas magyar mezőgazdaság büszke bemutatkozása.

Az Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Tenyészállatvásár a gazdasági válság legsúlyosabb éveiben is megmozdította a gazdátársadalmat, de most ez a megmozdulás minden eddiginél erőteljesebb. A kiállítás méreteire jellemző, hogy mintegy 600 vagon tenyészállatot hoztak fel vidékről és hogy ez a tenyészanyag nemcsak mennyiségben jelent rekordot, hanem azért is, mert minőségileg az átlagszínvonalra megközelíti a válságos évek felső színvonalát. Hasonlóképpen meg-növekedett azoknak a vállalatoknak és intézményeknek a száma is, amelyek a mezőgazdasággal valamilyen vonatkozásban vannak. De az előjelek arra mutatnak, hogy a legnagyobb növeke-

dés mégis a látogatók számában lesz.

Az egyre javuló mezőgazdasági helyzet ugyanis lehetővé teszi a gazdátársadalom széles rétegének, hogy a vásáron ne csak mint eladó, hanem mint vásárló is megjelenjen. A hosszú ideig tartó mezőgazdasági tespedés után a termény- és állatárak emelkedése országos átlagban jövedelmezővé tette a mezőgazdasági termelést. A magyar gazda józanságát mutatja az, hogy ezt a jövedelmet gazdaságának szükségleteire fordítja. Az új beszerzésekre és az állatállomány felfrissítésére a válságos évszándók ilyen irányú mulasztásai után igen nagy szükség van, hiszen a mezőgazdaság talpraállítását csak az export széles alapokon való kiépítése idézte elő. A mezőgazdasági export jelenlegi keretének fenntartását, főleg pedig a fokozását csak abban az esetben lehet megvalósítani, ha a magyar mezőgazdaság a minőségi termelésben állandó fejlődést tud felmutatni.

Ebből a szempontból öröndetes jel a mezőgazdasági kiállítás nagy fejlődése, mert ebből megállapítható, hogy a gazdátársadalom megértette az idők sürgető szavát és a hiányok pótlásával igyekszik a fejlődést biztosítani.

a legutóbbi moszkvai hazaárulási per huszonegy vádlottját.

*

Pénteken, eddig még meg nem állapítható okból tűz ütött ki egy eszéki bútorgyárban. A tűz a gépházban keletkezett és oly rohamosan terjedt, hogy a gyár megmentésére nem is gondolhattak. A kár több mint másfélmillió dinár és biztosítás útján csupán hat-százezer dinár térül meg.

NÉPI FOLYÓIRAT

Megjelenik havonta kétszer.

Előfizetési ára egy évre 5 P.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VIII., József-körút 5. sz.

Telefon: 144-400.

AMIRŐL
IRUNK:

A gazda

Polgár

Egészség

Krónika

A család

Krónika

Szovjetországban a politikai személyiségek után most az egyház vezetői ellen indítottak úgynevezett hazaárulási pöröket.

A szovjetországi pravoszláv egyház számos, magas egyházi méltóságát letartóztatták és mindazokkal a vádakkal illették, mint

Arany János írja Széchenyi István emlékezete" című versében:

Bizton ezer bajunk közt megtalálta
Azt, ami fő s mindent befoglaló
Elvész az én népem, elvész —

kiáltá —

Mivelhogy tudomány nélkül való!

(A második két sor idézet a Bibliából. Hózséas próféta 4. 6.)

A gazda

Okszerű vetésforgóban

termeli a gondolkozó földműves terményeit, azaz tervszerű egymásutánban vet földjébe bizonyos művelési növényeket.

Szabály mindenekelőtt az, hogy gyomnevelő növények után gyomirtók következzenek. Gabonaféléink tudvalevőleg gyomnevelők, mert hiszen elvetésüktől learatásukig semmi sem zavarja a soraik közt esetleg kikelt gyomnövényeket s így azok kifejlődhetnek, virágozhatnak, magvakat érlelhetnek, ezeket szétszórhatják körletükbe. Gabonaféléink terhére írható továbbá az is, hogy termelésük közben romlik a talaj kultúrállapota: összetömődött lesz, megszűnik a növények gyökereinek annyira kívánatos morzsalékos struktúra. Így érthető, hogy teljesen elgyomosodva és nagyon rossz kultúrállapotba kerülne az a talaj, melyen éveken keresztül gabonát termelnénk. Ezért szükséges, hogy ha bizonyos földön egyik évben gabonát termeltünk, akkor a reákövetkező évben abba takarmányféle, vagy kapásnövény kerüljön. Ugyanis a takarmányok sűrű növekvésük és rövid tenyészidejük miatt, a kapásnövények pedig földjük állandó kapálgatása révén gyommentesen és elég morzsalékos állapotban hagyják vissza a talajt.

Azt is szem előtt kell tartanunk, hogy egyik növény szereti a friss trágyázást, a másik pedig ezt követő második-harmadik évben termelhető legnagyobb sikerrel. A vetésforgó, azaz a művelési növények egymásutánjának összeállítása körül erre is tekintettel kell lennünk.

Végre nagyon fontos szempont az is, hogy egy bizonyos növény olyan után következzen, mely még kellő időben lekerül a földről s így még a következő alá a talajt jól elő lehessen készíteni. Így helytelen lenne késői tengeri után rozsot vagy búzát vetni, mert hiszen ez utóbbiak vetésszántásával, sőt vetésével is elkésznénk, ha a kukorica letörését be kellene várni.

Bizonyos növényt kétszer-háromszor egymásután egyazon talajban azért nem tanácsos vetni, mert így az illető földben elszaporodnak ennek állati kártevői, másrészt egyoldalúan lesz kiélve a ta-

laj tápanyagkészlete s így nem lenne csoda, ha a termés évről-évre csökkenne.

Az előbbi elvek igazolásául ideiktatunk néhány okszerű vetésforgót:

a) 1. Kapás (répa, vagy tengeri). 2. Tavaszi gabona. 3. Takarmány. 4. Őszi gabona. (Kapások alá istállótrágya.)

b) 1. Répa. 2. Árpa lóherével. 3. Lóhere. 4. Búza. (Répa istállótrágyával.)

c) 1. Repce. 2. Búza. 3. Len. 4. Takarmány. 5. Zab. (Repce istállótrágyával.)

Melegágy készítése

Manapság az a gazda boldogul leginkább, akinek nem tömegtermelésben merül ki a munkája, hanem iparkodik különleges piaci terményeket előállítani. Ilyen különlegességek az úgynevezett primörök, azaz az olyan piaci termékek, melyek korábban jelennek meg a piacon, mint a szokásos termelés terméke.

A szabadföldi termelést április előtt alig kezdhetjük, mert hiszen a szabad levegőn nincs olyan meleg, mely a növényeket fejlődésre ingerelné. Ezért építjük a melegágyakat, hogy abban végezzük el a vetést, a palántanevelést s ebből bizonyos fejlettségben vihessük át a növényeket a szabadföldbe akkor, mikor a szabad lég időjárasi viszonyai is megfelelőek lesznek.

A melegágyak legjobb fűtőanyagai tudvalevőleg a heves trágyák, így a lótrágya és a juhtrágya.

A földet kiássuk a melegágyi keretek ismert nagysága szerint. A szögletes gödörbe belerázzuk a trágyát, még pedig az esetleges frissebbet a régebbivel, a szalmát az érettebbel. A trágyát berakáskor nem kell lesulykolni, csak egyenletesen belerázni és a villával leveregetni. Ha januárban készítenek melegágyat, akkor a trágyaréteg 70—80 cm vastag legyen, mert nagy hidegeket kell elenyűlyozni, míg márciusban már elég egy jó arasznyi is, mert nagy már akkor a napnak ereje. Növénye is válogatja, pl. a retek alá sekélyebb, uborka alá vastagabb trágyaréteg kell.

Erre a gödörre tesszük a deszkakertet, megöntözzük a trágyát vízzel, a keretre illesztjük az ablakokat és a keretet körülrakjuk száraz trágyával.

Öt-hat nap múlva az ágyak be-melegsznek. Ekkor levesszük az ablakokat és egyenletesen letipor-

juk, letapossuk a trágyát. Majd reáhordunk átrostált, jól trágyázott kerti földet.

Mikor a földet beraktuk a kezetekbe, akkor a melegágy még nem alkalmas a magvetésre. Jónéhány napot kell várni, míg a föld átmelegszik, a trágyából kiszálló káros gázok elillannak és a gyommagvak kicsiráznak. Ekkor jól átkapáljuk a földet és bevetjük a magokat.

Az istállótrágya kezelése

A kisgazda trágyatelepe. Az istállótrágya útján nemcsak humuszadó anyagot és talajbaktériumtáptalajt akarunk földjeinkbe juttatni, hanem elsősorban növényi tápanyagokat, amelyekből kultúrnövényeink erőteljesebb fejlődését reméljük. Ne feledjük azonban, hogy istállótrágya és istállótrágya közt nagy értékbeli különbség van, azaz egyikben több, másikban jóval kevesebb növényi tápanyagot viszünk ki földünkre. A tápanyagtartalom változik részben azért, mert a jobban abraolt állat bélsara több növényi táplálékot visz bele, mint a rideg jószágé, de változik egyazon takarmányon tartott állatok utáni trágya tápanyagtartalma is aszerint, hogy a trágyát a trágyatelepen jól vagy rosszul kezelték. A rosszul kezelt trágyából sok tápanyag elvész, elcsurog a telepről a ganajlé formájában, vagy elillan gáz alakban a levegőbe. Hogy e veszteségek elő ne álljanak, mindenekelőtt iparkodjunk megfelelő trágyatelepre szert tenni. Mélyítsük ki $\frac{1}{2}$ —1 méterre a trágyatelep helyét s azután a kimélyített területet, ha agyag a talaj, egyszerűen döngöljük le, ha pedig az udvar homokos, akkor valahonnan agyagos földet szerzünk, ezt döngöljük a trágyatelep fenekére, hogy ganajlét át nem eresztő réteg alkossa azt.

Még jobban elérjük e célt, ha terméskővel, betonnal vagy cementvakolatba ágyazott téglával béleljük a trágyatelep fenekét, de jól ledöngölt agyagfenék is megfelel. A trágyatelep feneké egyik sarok felé lejtős legyen, ahová egy petróleumos hordót ássunk. Ebbe gyűljön össze a trágyából kicsurgó ganajlé. A trágyakezelés főszabálya az, hogy belőle a levegőt tipatással szorítsuk ki, mert a lazán maradt trágyában az erjedés hevesen megindul, miáltal a nitrogén megkevesbedik és a humuszanyagok is megcsökkennek.

Irta: Fodor Jenő

Törvénykezés

Adókról

Irta: dr. Szent Ivány Géza

Az egyenes adók harmadik válfaja a jövedelmi adó. Az erre vonatkozó törvényes alaprendelkezések az 500/927. sz. és 50.000/927. sz. P. M. (pénzügyminiszteri) rendeletek, illetve utasításban és az 1929:XXIII. törvényben foglaltatnak.

Ennél az adónemnél tulajdonképen nem az egyes egyén az adóalany, hanem maga a család, tehát a férj, feleség és a gyermekek, amennyiben ezeknek összjövedelme a létminimumot meghaladja és amennyiben a közös háztartásban élő felsoroltak jövedelmei együttesen kerülnek és fordítatnak a család szükségleteinek fedezésére. Amennyiben azonban valamely családtag nem adja a közösbe jövedelmét és a maga külön rendelkezése alatt tartja azt, szóval önálló családtagként jelentkezik, akkor ő, amennyiben jövedelme a létminimumot meghaladja, külön kerül jövedelem adóztatás alá.

A létminimum 1000 P évi jövedelemben van ezidőszerint megállapítva. A keresetből eredő családtagi egyenkénti jövedelem pedig 600 P-ig nem számítatik hozzá az adóalaphoz.

A közalkalmazottak illetménye teljesen mentes a jövedelemadó alól, a magánalkalmazottaknak pedig évi 3600 pengőt meg nem haladó illetménye szintén mentes ezen adó alól.

A jövedelemadó alapja az előző évi tiszta jövedelem, vagyis a nyers bevételt kell minden egyes jövedelemforrásból megállapítani, az eképen kialakult összjövedelemből le kell vonni a közadókat és köztartozásokat, az adósság kamatait, míg a termelési és kezelési költségeket már előbb az egyes különálló s még egybe nem foglalt bevételek mindegyikéből aránylagosan kell leszámítani.

Az eképen mutatkozó tiszta jövedelem a jövedelmi adó alapja.

Az adókiivető hatóságok felfogása szerint a köztartozások levonásának a nyers jövedelemből csak akkor van helye, ha az adózó olyan adóvallomást ad, amelyen ez a hatóság az adó alapjának megállapításánál tekintetbe vesz, vagyis csak akkor, hogyha nem becslés, illetőleg könyvvizsgálat alapján történik az adóztatás.

Az adó megállapítása ugyanis vagy az adózófél által adott vallomás, vagy ha ez nem fogadható el, becslés útján, illetve a szabályszerűen vezetett könyvek alapján történik.

A m. kir. közigazgatási bírósághoz az adózás ellen beadott panaszok alapján azonban ez a bíróság a közadók levonását rendszerint megszokta engedni azon esetben is, ha az adózás alapja nem a vallomás adatai alapján állapítatik meg.

Iparosok és kereskedőknél a jövedelem adó alapja az általános kereseti adó alapja, házáddal terhelt épületeknél pedig a házáddal alapnak összege képezi a jövedelem adó alapját. Az igazolt behajthatatlan házbérösszeget, valamint az üresen maradt lakások bérét is le lehet vonni a nyers házbérből, persze az adókiivetést megelőző évre esőket, ugyancsak az erre az évre eső igazolt tartozási és fenntartási költségeket, ha igazolva vannak.

A 32.000/937. számú pénzügyminiszteri rendelet szerint, amennyiben a jövedelem aranyértékben követhető, az adóalapot szolgáló összegnek pengőértéke szinte aranyértékben számítandó át.

A tatarozási és karbantartási, illetve fenntartási költségek levonása körül rendszerint viták vannak, mert az adózók az átalakítási és nagyobb renoválási költségeket is le akarják a nyers házbérből számitani, amely leszámításnak azonban nincs helye.

A jövedelmi adó összegének nagysága progresszív, vagyis a jövedelemadó alapösszegének nagyságához képest fokozatosan emelkedő tételekben van megállapítva és pedig rendes és felemelt tételekben.

Rendes tétellel adóztatnak meg azok, akiknek a feleségen kívül, legalább egy családtaguk, gyermekük van, míg felemelttel azok, akiknél csupán egy családtag találatik a családfőn kívül.

Egy tétellel kisebb adótétellel rovádo meg az, akinek jövedelme a 6000 P-t nem haladja meg, ha a család 3—5 tagú, két tétellel alacsonyabban, ha a család 6—7 vagy ennél több tagból áll, három tétellel, ha 8 vagy ennél több családtagból áll, természetesen mindig a családfőn kívül.

Ezen kívül is vannak könnyítések a több gyermekes családok megadóztatására nézve.

Az adóbevallás a szabályszerű nyomtatványon minden év február havában nyújtandó be. Ez a nyomtatvány a vagyonadókra is vonatkozik. A kiállítás és benyújtás módozatait az adókiivető hatóság hirdetményben közli. Egy havi halasztást a bevallásra 2 P-ös bélyeggel ellátott kérvényre adnak a hatóságok. Aki neknek mult évi jogerősen megállapított jövedelemadó alapja a 10.000 P-t nem haladta meg, azoknak nem kell vallomást adni, mert ezeknek adója marad a régi erre az évre is minden kiivetés nélkül, de ha jövedelem változás áll be, az ilyeneknél január végéig felmondhatják jövedelem adójukat s akkor új kiivetésnek kell helyet foglalnia.

A kiivetést a m. kir. adóhivatalok eszközlik és erről fizetési meghagyást bocsátanak ki. A felebbezés bélyegmentesen a kézbesítéstől számított 15 nap alatt adandó be a magyar királyi adóhivatalnál, de a felebbezés az adófelszámolási bizottsághoz címzendő s a bizonyítékok csatolandók, vagy jelzendő, hogy azokat a szóbeli tárgyaláson fogja a fellebbező előterjeszteni.

Aki vallomást nem ad határidőre, 10%-os, aki pedig hivatalos felszólításra sem ad, 50%-os pótléket fizet.

Ezen felül adócsalási és jövedéki kihágási esetek is fennforoghatnak.

Magyarország legrégibb mezőgazdasági gépgyára

A l a p í t á s i é v 1 8 5 6

„KÜHNE“

mezőgazdasági gépgyár rt. MOSON

Központi iroda: Budapest, VI., Vilmos császár-út 59. Telefon: 116-635

Egészség

A mezőgazdasági öregségi biztosítási javaslat orvosi szemmel

Mire e sorok megjelennek, talán már le is tárgyalja a képviselőház azt a javaslatot, amely a mezőgazdasági alkalmazottak kötelező öregségi biztosítását célozza. Arról van szó, hogy az előregedett mezőgazdasági munkás nem lesz többé felesleges-személy a családban, hanem járuléka révén egyenrangú tagja. Nem dobálják többé ide-oda s nem kívánják halálát. Ember lesz az öreg is s marad egészen addig, amíg az Uristen mágához nem szólítja.

Mi, orvosok örömmel üdvözljük ezt a javaslatot azért, mert nem kell többé vádoló és elgyötört arcaikkal találkozunk akkor, amikor számukra a nagy útra szóló halotti levelet kiállítjuk. Emberséges életet fognak ők is élni s ha kezdetben kevés is ez a járulék, de később egyre szaporodik s ha valaki elég korán elkezd a befizetést, tekintélyes összeget kap öreg korára. Az öregségi járulék jelenti számukra a nyugalmas életet, a rendes táplálkozást, a pihenést. S ezzel kitolódik az emberek halálózási átlag évszáma. Nem kell többé félnie a mezőgazdasági munkásnak, hogy öreg korára nem lesz hová lehajtania a fejét, hogy dobálni fogják ide-oda s a végén úgy kell elpusztulnia gondozás és ápolás nélkül.

Természetes, hogy ez bizonyos áldozatot követel a munkástól is. De ez az áldozat csak egy része annak a nagy összegnek, amelyet erre a célra fordítanak. Az állam maga tekintélyes összeggel siet, hogy segítse az alapot.

Szegeden, a tanyavilágban egy időben szokás volt, hogy az elaggott és munkaképtelen öreget szekerre rakták, bevitték Szegedre és letették az utcán és sorsukra hagyták. E szörnyű cselekedetnek a javaslattal — hisszük — vége.

Mindenkinek tudnia kell

hogy a törvény teljes szigorával megbünteti azt, akinek 7 éven aluli gyermeke meghal, anélkül, hogy orvos csak egyszer is látta volna. Ez természetes. Gondatlan az a szülő, aki látja, hogy kicsinye beteg, lázas, hörög a melle s nem hív hozzá orvost. Más az, ha nincs orvos, a községben s messze kell kocsizni a beteg gyerekekkel, míg orvost találnak. A jó szülő még attól sem riad vissza, hogy hosszú kilométereket kocsizzon a beteg gyerekekkel, csak hogy el ne pusztuljon a kicsike. Milyen szemrehányást tesz önmagának az a szülő,

aki ezt elmulasztja s a gyereke meghal! Még azzal sem vigasztalhatja magát, hogy mindent elkövetett, ami emberileg lehetséges volt.

Sohse felejtjük el, hogy ha a gyerekek kedvetlen, nem játszik és nem eszik, még abban az esetben is komoly betegséget jelent, ha a láz nem is olyan magas. Viszont megnyugtató, ha a gyerek magas láz mellett is játszik. Ez mutatja, hogy a szülő nem döntheti el, hogy a gyereke mikor kerül életveszélybe. Jobb és könnyebb annak az orvosnak is a kis bajt gyógyítani, mint később a kis bajból kifejlődött nagy betegséget orvosolni.

Szellőztetnek-e ?

Még az én gyerekkoromban Jászladányon élt egy öreg orvos, aki ébenfabottal járt el a beteghez. Ez a doktor bácsi öreg volt már és tapasztalt. Ha valahol, ahol megparancsolta, hogy a beteg érdekében gyakran szellőztessenek, bűz fogadta, botjával kiverte az ablakot. Nagyon szerették ezt az öreg bácsit, mikor valahonnan a szolnoki kórházból holtan hazahozták, ott siratta az egész falu. Pedig sokuk ablakát betörte, amíg a ladányiak megtanulták a szellőztetés tudományát.

Minek az a hidegség télen? Hát azért fűtünk? — kérdezik a falun. — Kell!!! A friss levegőben s a téli napfényben elpusztulnak a betegség-
okozó bacillusok! Mindezeket túl pedig szükség van arra, hogy a tüdőnk tisztá, el nem használt levegőt kapjon. Csak így tudja ellátni feladatát. A csukott, bűzös lakásban megtelepszik a betegség és nem lehet soha-soha onnan kiűzni többé. Itt érzi jól magát a bűzben, a szennyben s itt betegíti meg szívesen az embereket. Sok helyen fűrészpórral elzárják az ablak nyílásait, nehogy kimenjen a melegből valami. Hát bizony ez nagyon egészségtelen állapot. Az ablak nem látható kis réssein azért valamelyest cserélődik a levegő, ha még ezt is elzárják, akkor a tüdő jóformán semmi oxigént nem kap, pedig enélkül élni sem tud. S alig eszmél az ilyen fázós ember, máris megbetegedett a tüdeje.

Az új házak mind nagy ablakkal épülnek. Ez nem azért van így, mert az, aki épít, már nem tudja mérhetetlen „göggjében”, hogy mit csináljon. Nem. Hanem azért, hogy minél több egészség jusson be a lakásba. Az ilyen nagyablakos, tágas szobájú házakban figyeljék csak meg, mennyivel egészségesebbek az emberek!

Minkén gazdának a helye a Gazdák Biztosító Szövetkezetében van. Kartelen kívül. (Tűz-, jég-, állat-élet- stb. biztosítás.)

EGYETEMI KÖNYVTÁR
SZEGED.
FOLYÓIRATOK
1937/30/1-3/1

Krónika

A közelmúltban olyan események történtek a szomszédos Ausztriában, amelyeknek a jelentőségét és kihatásait még azok sem tudják felmérni, akik Európa sorsát intézik.

Schuschnigg kancellárnak Hitlerrel való berchtesgadeni tanácskozása óta döntő órák következtek Ausztriára. A megegyezés után úgy látszott, hogy Ausztriában békés fordulat áll be: azaz a nemzeti szocialista erőket fokozatosan beveszik a kormányzásba és ezzel biztosítják a független, de keresztény és jobboldali Ausztriát úgy, amint az a hatalmas német birodalomnak is megfelelt volna. Senki sem tudja, mi történt az elmúlt hetekben Németország és Ausztria között, az azonban kétségtelen, hogy Schuschnigg kancellár legutóbbi beszéde, majd pedig az osztrák népszavazás március 13-ára való kitézése Németországban nagy ellenlézést váltottak ki s azt a benyomást tette a Harmadik Birodalomban, hogy ha ez a népszavazás a megrendezett módon végrehajthatik Ausztriában, kitör a polgárháború. Schuschnigg kancellár pénteken este az események hatása alatt bejelentette Miklas elnöknek lemondását és rádióban elbúcsúzott Ausztria népétől. Az ideiglenes kormány vezetését Seyss-Inquart eddigi belügyminiszter vette át, aki nyomban táviratot küldött Hitlerhez és mint az osztrák kormány feje, arra kérte Hitlert, hogy a rend fenntartására és a polgárháború megakadályozására küldjön német csapatokat Ausztria területére. A német csapatok már másnap megkezdték Ausztria megszállását. Ausztriában nagy örömmel fogadták a német csapatokat és most megkezdődött Németország és Ausztria egy birodalommá való átszervezése.

Kiadótulajdonos:

DR. SZENT-IVANY JÓZSEF

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

DR. SZENT-IVANY JÓZSEF

Nyomatott a Stádium Sajtóvállalat Rt. körforgógépein, Budapest, VIII. ker.,

József-körút 5. szám.

Felelős: Győry Aladár igazgató.